

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประวัติชีวิตหญิงสามัญชนชาวจีนสามรุ่น : อุดมการณ์- ครอบครัวและความเป็นจีนในสังคมไทย Life History of Three Generations of Chinese Women · Family Ideology and Chinese-ness in Thai Society
ชื่อผู้เขียน	สุภาภรณ์ อัสฎมมงคล Supaporn Asadamongkoln
แผนกวิชา/คณะ	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อ.ม.ล.วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาประวัติชีวิตหญิงสามัญชนเชื้อสายจีน 3 รุ่นคนในครอบครัวเดียวกัน โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นข้อมูลหลัก และค้นคว้าข้อมูลประกอบกับงานศึกษาทางวิชาการ ก่อนหน้านั้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องมาร่วมอธิบายประสบการณ์ นำแนวคิดเรื่องการกลืนกลาย(Assimilation) ของจี วิลเลียม สกินเนอร์ (G. William Skinner) รวมทั้งแนวคิดวิพากษ์เรื่องนี้มาใช้ประกอบกับแนวคิดเรื่องใน/นอก ของ เปา เจี้ยนหมิน (Bao, Jiemin) มาร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า "ความเป็นจีน" ของคนสามรุ่นมีลักษณะที่อ้างอิงกับสิ่งที่เหมือนและแตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยบริบททางสังคมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับครอบครัวจีนในแต่ละยุค

ในการเล่าเรื่องเลือกหยิบยกเรื่องราวของประเพณีพิธีกรรมขึ้นมาเป็นจุดเชื่อมโยงร้อยความเป็นจีนของคนในครอบครัว 3 รุ่น เพื่อให้เห็นมิติของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่มีการถ่ายทอดความเป็นจีนจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ในขณะที่ความเป็นจีนของคนรุ่นอามาซึ่งเป็นผู้อพยพมาจากเมืองจีนนั้นเป็นการสร้างความเป็นจีนของผู้พลัดถิ่นโดยอ้างอิงอยู่กับการใช้ภาษาจีนและการปฏิบัติตามประเพณีที่เคร่งครัด มีการเชื้อเพลิงอำนาจของผู้ใหญ่ภายในครอบครัวอยู่สูง ความเป็นจีนของคนรุ่นอามาซึ่งเป็นคนเชื้อสายจีนรุ่นที่หนึ่งที่เกิดในเมืองไทยเริ่มปฏิบัติในสิ่งเดียวกับคนรุ่นก่อนในระดับที่ลดความเข้มข้นลง ความเป็นจีนของคนรุ่นนี้เป็นการเลือกที่จะแสดงตัวตน มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่ดำรงอยู่มากขึ้นแสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย จนกระทั่งมาถึงความเป็นจีนของคนรุ่นจันซึ่งเป็นคนเชื้อสายจีนรุ่นที่สอง ก็ยังจิตจางลงในการใช้ภาษาจีน และการปฏิบัติตามประเพณีพิธีกรรมแบบดั้งเดิม แต่หันไปแสวงหาความเป็นจีนที่นอกบ้าน ตาม

สถาบันการศึกษา โดยอ้างอิงกับความรู้ ให้ความสำคัญกับภาษาจีนกลางที่น่าจะเป็นสื่อในการติดต่อกับผู้คนได้กว้างไกลกว่าภาษาจีนแต้จิ๋วซึ่งเป็นกลุ่มจีนท้องถิ่น กล่าวโดยสรุปคือเป็นการแสวงหา "ความหมายของความเป็นจีน" ที่มีต่อตัวผู้ศึกษา มากกว่าจะเชื่อว่าความเป็นจีนเป็นธรรมชาติซึ่งดำรงอยู่แล้วรอการค้นพบ